

8D07103 «Электр энергетикасы» (6D071800 «Электр энергетикасы») білім беру бағдарламасы бойынша 2018-2022 жылдардағы «Докторанттардың білім беру қызметтеріне қанағаттануы» сауалнамасының нәтижелері бойынша есеп

Сапа менеджменті және аккредиттеу орталығы 2018-2022 оқу жылында тұтынушылардың барлық топтарына жоспарланған сауалнама аясында «Докторанттардың білім беру қызметтеріне қанағаттануы» сауалнамасын өткізді.

Зерттеудің мақсаты - ҚарТУ (ҚарМТУ) докторанттарының оқу және ғылыми жұмыс процесінде туындайтын проблемаларды анықтау.

Зерттеу нысаны 1-3 курс докторанттары болды.

Зерттеу пәні: докторанттардың оқу процесін ұйымдастыру туралы қалыптасқан түсініктері, оның әртүрлі сипаттамаларына қанағаттану дәрежесі.

Докторанттардың білім беру қызметтерінің сапасына қанағаттанушылығын бағалау үшін 5 баллдық шкала қолданылды, онда 5 – керемет; 4 – өте жақсы; 3 – жақсы; 2 - қанағаттанарлық; 1 – қанағаттанарлық емес, жаман.

Докторанттар арасында сауалнама жүргізу нәтижесінде алынған мәліметтер жинақталып, есепте ұсынылды.

Сауалнамаға 57 докторант қатысты, оның ішінде:

Сұралғандардың негізгі бөлігін 2 курс докторанттары құрады – 65%, сондай – ақ 1 курс докторанттарының 17,5% - ы; 3 курс докторанттарының 17,5% - ы қатысты.

Сауалнама формасы докторанттардың қанағаттану көрсеткіштерін айқындайтын бағалау критерийлерінен тұрды (1-кесте).

1-кесте

Докторанттардың қанағаттану критерийлері мен көрсеткіштері

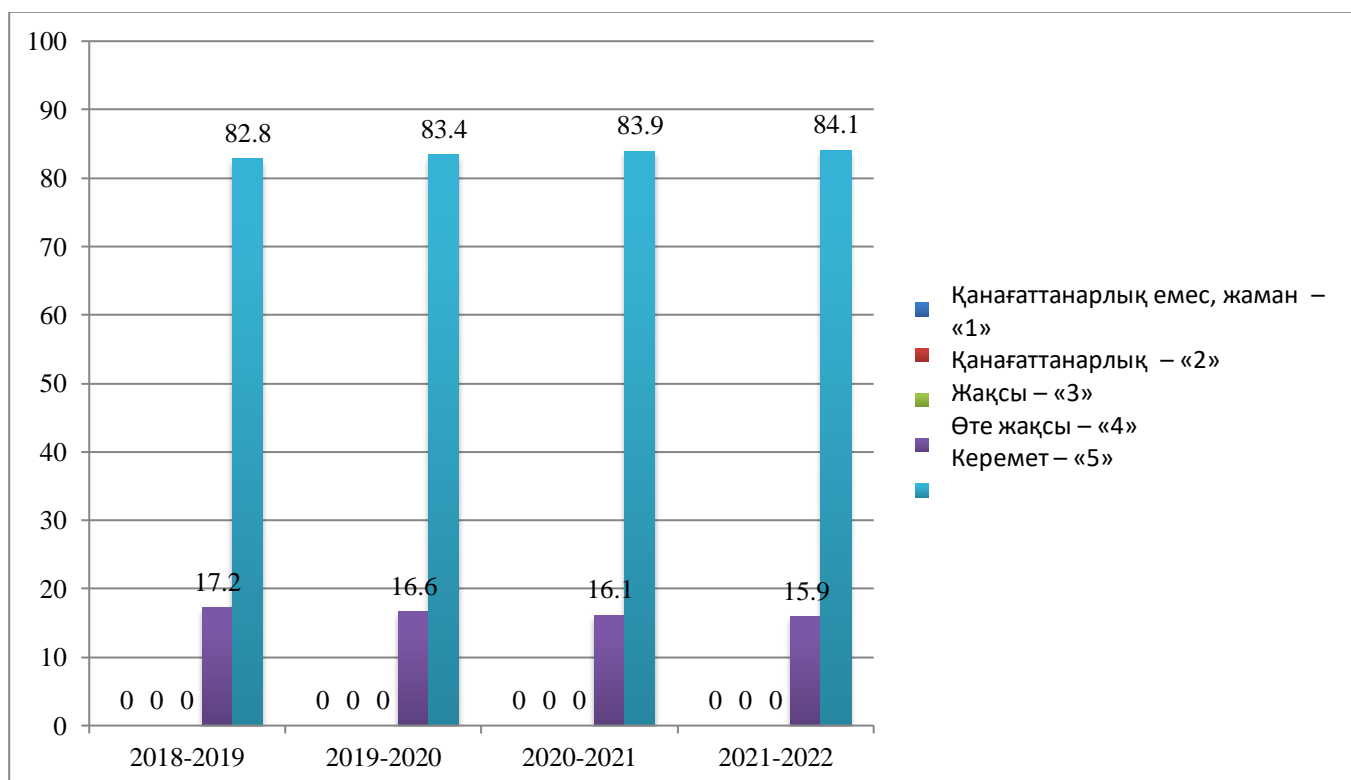
№	Бағалау критерийлері	Критерийді бағалау, балл				
		1	2	3	4	5
1	Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыбының өзектілігі және сіздің ғылыми мүдделеріңізге сәйкестігі					
2	Диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейі					
3	Ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігі					
4	Диссертациялық зерттеу нәтижелерін апробациялау және жариялау мүмкіндіктері					
5	Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, оның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға рұқсат					
6	Сіздің сұрауларыңызға университеттің жедел әрекет етуі					
7	Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс-шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігі, толықтығы мен дұрыстығы					
8	Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастырудың және өткізудің жалпы деңгейі					
9	Сіз үшін шетелдік тағылымдаманың нәтижелілігі					

Сауалнама нәтижелері бойынша келесі мәліметтер алынды:

1. Диссертациялық зерттеудің ұсынылған тақырыбының өзектілігі және сіздің ғылыми мүдделеріңізге сәйкестігі

1-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	17,2	16,6	16,1	15,9
Керемет – «5»	82,8	83,4	83,9	84,1

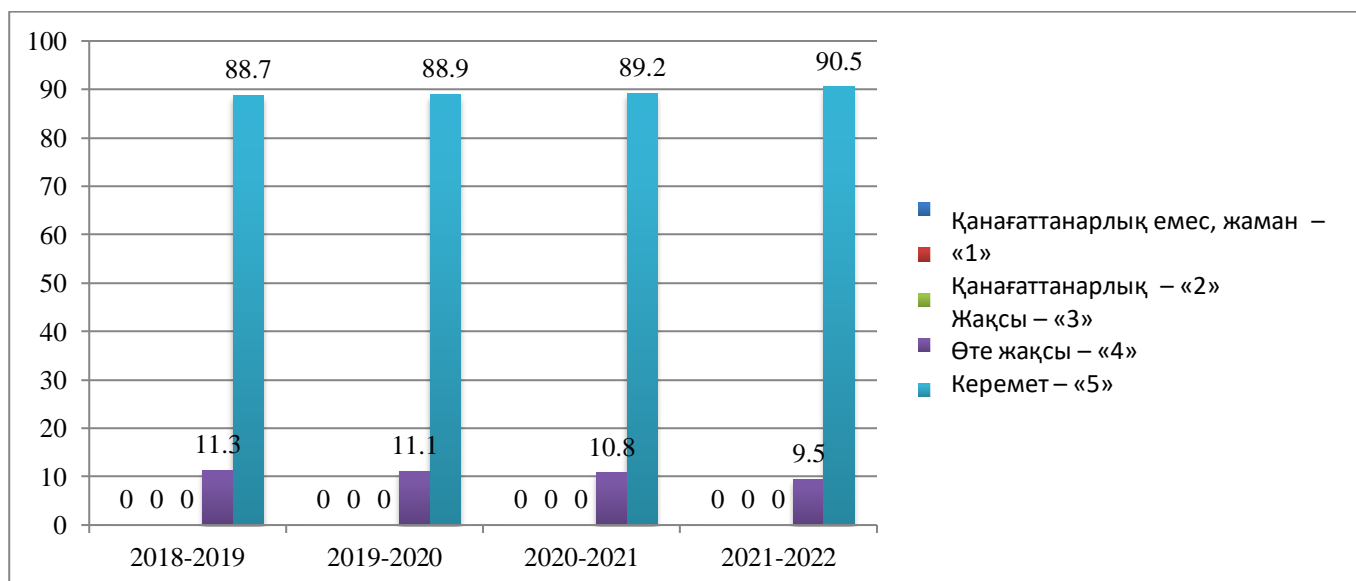
Зерттеу тақырыбының өзектілігі ЖАК-тың диссертациялық зерттеуге қойылатын негізгі талаптарының бірі болып табылады. Диссертациялық тақырыптың өзектілігі оны ғылыми және практикалық зерттеу қажеттілігімен анықталады және докторанттардың ғылыми мүдделеріне сәйкес келуі керек. Бұл критерийге сұралғандардың 83,5% - ы «керемет», 16,5% - ы «өте жақсы» деп бағалады.

Жоғарыда аталған жоғары пайыз докторанттар белгілі бір міндеттерді шешуде алға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін диссертациялық зерттеу тақырыбын нақты анықтайтындығын көрсетеді.

2. Диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейі

2-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	11,3	11,1	10,8	9,5
Керемет – «5»	88,7	88,9	89,2	90,5

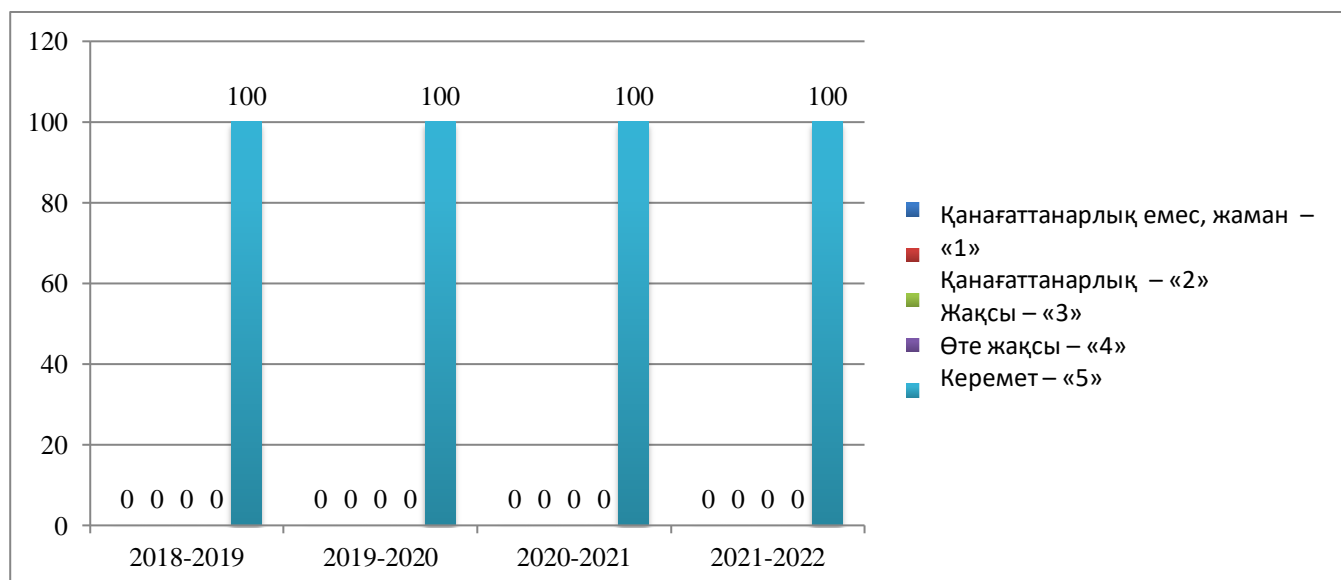
Оқу процесін оқу-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету докторанттардың докторантураның білім беру бағдарламасын сапалы меңгеру мүмкіндігіне кепілдік беруі тиіс. Білім беру бағдарламасын іске асыру халықаралық ақпараттық желілерге, электрондық деректер базаларына, кітапхана қорларына, компьютерлік технологияларға, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерге еркін қол жеткізумен қамтамасыз етілуге тиіс. Ақпараттық және оқу-әдістемелік қамтамасыз ету докторанттардың өзіндік жұмысына дәйекті түрде баса назар аудара отырып жүзеге асырылады. Зерттеу көрсеткендей, респонденттердің 89,3% - ы толығымен қанағаттандырылды, респонденттердің 10,7% - ы “өте

жақсы» деп бағалады. Докторанттардың жоғарыда көрсетілген көрсеткіштері докторанттарды даярлау бағыттары бойынша университет ұсынатын ақпараттық ресурстар жалпы жеткілікті және қолжетімді екенін көрсетеді.

3. Ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігі

3-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	-	-	-	-
Керемет – «5»	100	100	100	100

Докторанттарды нәтижелі оқытудың және қорғаудың барлық кезеңдерінен оңай өтудің маңызды факторы – жетекшіні таңдау. Көп нәрсе басқа докторанттарды басқарудағы тәжірибеге, сондай-ақ ғылыми қоғамдастықтағы жоғары кәсібилік пен құзыреттілікке байланысты. Сондықтан оны таңдау туралы мәселе болашақ докторанттар үшін ең өзекті болып табылады.

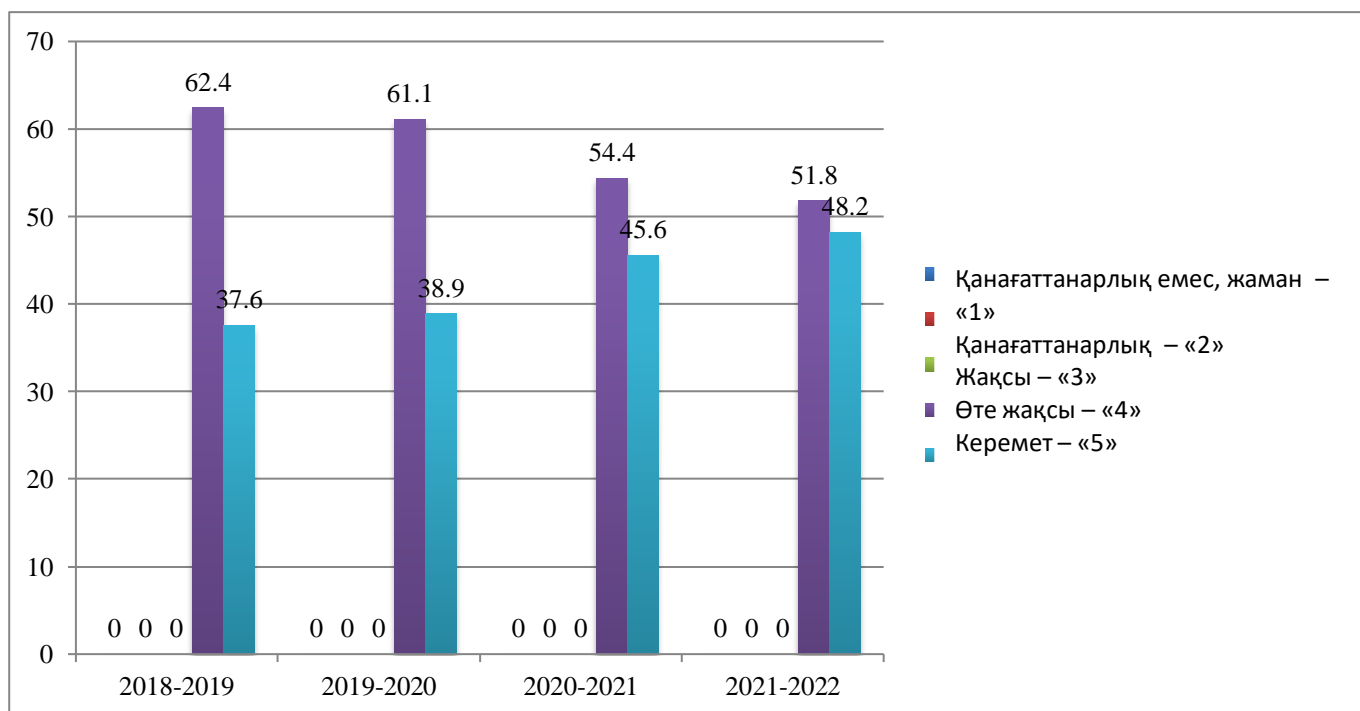
Жүргізілген зерттеу ғылыми жетекшілердің кәсібилігі мен құзыреттілігін анықтауға мүмкіндік берді. Сауалнама нәтижелері бойынша докторанттар ғылыми жетекшінің кәсібилігі мен құзыреттілігін 100% жоғары бағалағанын атап өтуге болады. Бұл көрсеткіш университеттің докторанттарының ғылыми жетекшілерінің келесі құзыреттерге ие екендігін көрсетеді: ғылыми жұмыстың бай тәжірибесі, оны ұйымдастыру, терең ғылыми білім, ғылыми дәрежелілік, сондай-ақ қажетті білім мен дағдыларды алу үшін докторантты даярлауды үйлестіре алады, докторантқа

теориялық, әдіснамалық, стилистикалық және диссертация жазудың басқа да мәселелері бойынша консультация бере алады, докторанттың диссертациясын жазу кестесін қалыптастыра алады. докторанттың жұмысы және оның орындалуын бақылау және т. б.

4. Диссертациялық зерттеу нәтижелерін апробациялау және жариялау мүмкіндіктері

4-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	62,4	61,1	54,4	51,8
Керемет – «5»	37,6	38,9	45,6	48,2

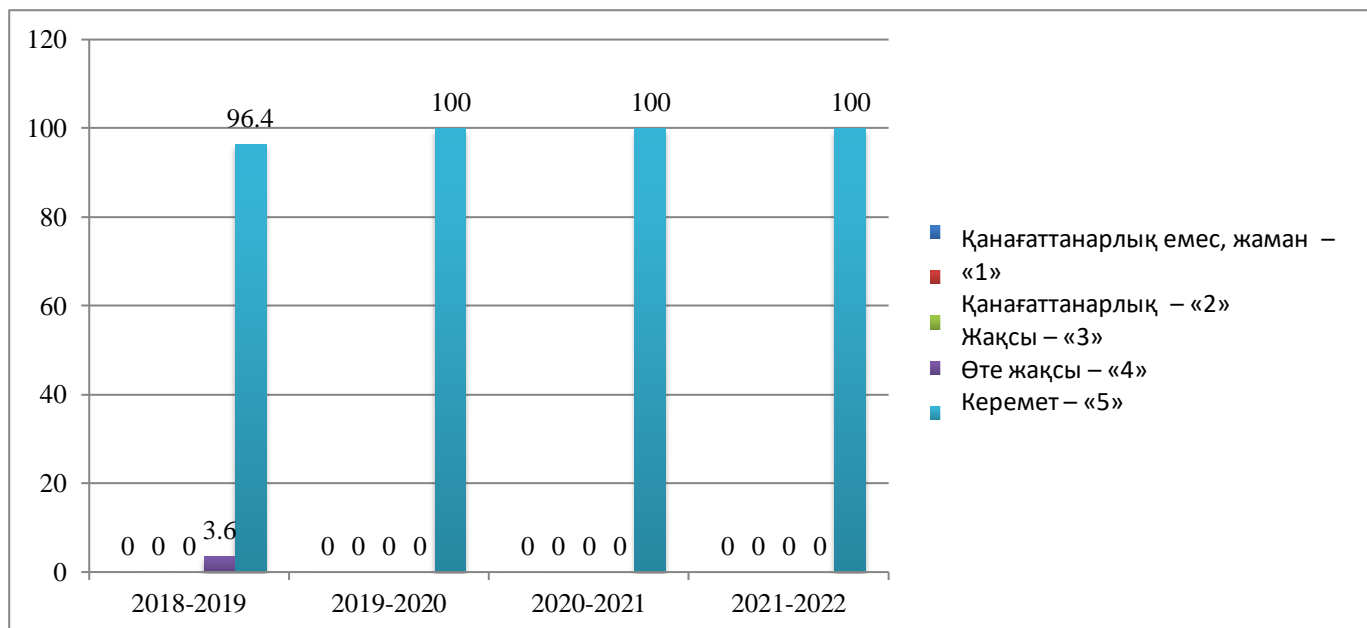
Диссертацияны енгізудің маңызды бөлімі зерттеу нәтижелерін апробациялау деп аталады. Апробация докторантты өзінің ғылыми зерттеулерін қайта түсіндіруге, оларды тереңірек пысықтауға ынталандырады, авторға ғылыми ережелерді қайта қарау қажеттілігін растауға немесе түсінуге көмектеседі. Докторанттардың 42,5% - ы «диссертациялық зерттеу нәтижелерін сынақтан өткізу және жариялау мүмкіндіктері» «керемет» деңгейде, респонденттердің 57,5% - ы «өте жақсы» деңгейде деп баға берді.

Жүргізіліп жатқан зерттеу кезеңдерінің, қорытындылар мен практикалық ұсыныстардың объективті бағаларын уақтылы алу үшін жұмысты сынақтан өткізуді диссертациялық зерттеу жұмысының басынан бастап, диссертация тақырыбы бекітілгеннен кейін бірден бастау керек екені анық. Табысты тестілеу зерттеудің сәттілігінің кепілі деп сеніммен айтуға болады. Өкінішке орай, докторанттар өз зерттеулерінің нәтижелерін сынақтан өткізіп, енгізуді жиі бір қатарға қояды. Бұл ұғымдарды синоним деп атауға болмайды. Авторефераттар мен диссертациялардың мәтіндерінде көбінесе былай жазылады: «зерттеу нәтижелерін апробациялау және енгізу жарияланымдар, автордың конференция жұмысына қатысуы, мектептерде мұғалім ретінде практикалық жұмыс арқылы жүзеге асырылды...». Жарияланымдар арқылы нәтижелерді таратуға болады, конференцияларға қатысу арқылы нәтижелерді талқылауға және таратуға болады. Тек практикалық жұмыс арқылы нәтижелерді сынақтан өткізуге болады, бірақ бұл әлі де негізделуі керек. Диссертациялық жұмыстың материалдарын ғылыми қоғамдастыққа жеткізудің ең көп таралған тәсілдері докторанттың ғылыми конференцияларға, симпозиумдарға қатысуы, кафедра мәжілістерінде сөз сөйлеуі, ғылыми қоғамдастықтың түрлі іс-шараларына қатысуы, зерттеу тақырыбы бойынша ұсыныстарды дайындау және әртүрлі органдарға жіберу болып табылады.

5. Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, оның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға рұқсат

5-кесте

	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	3,6	-	-	-
Керемет – «5»	96,4	100	100	100

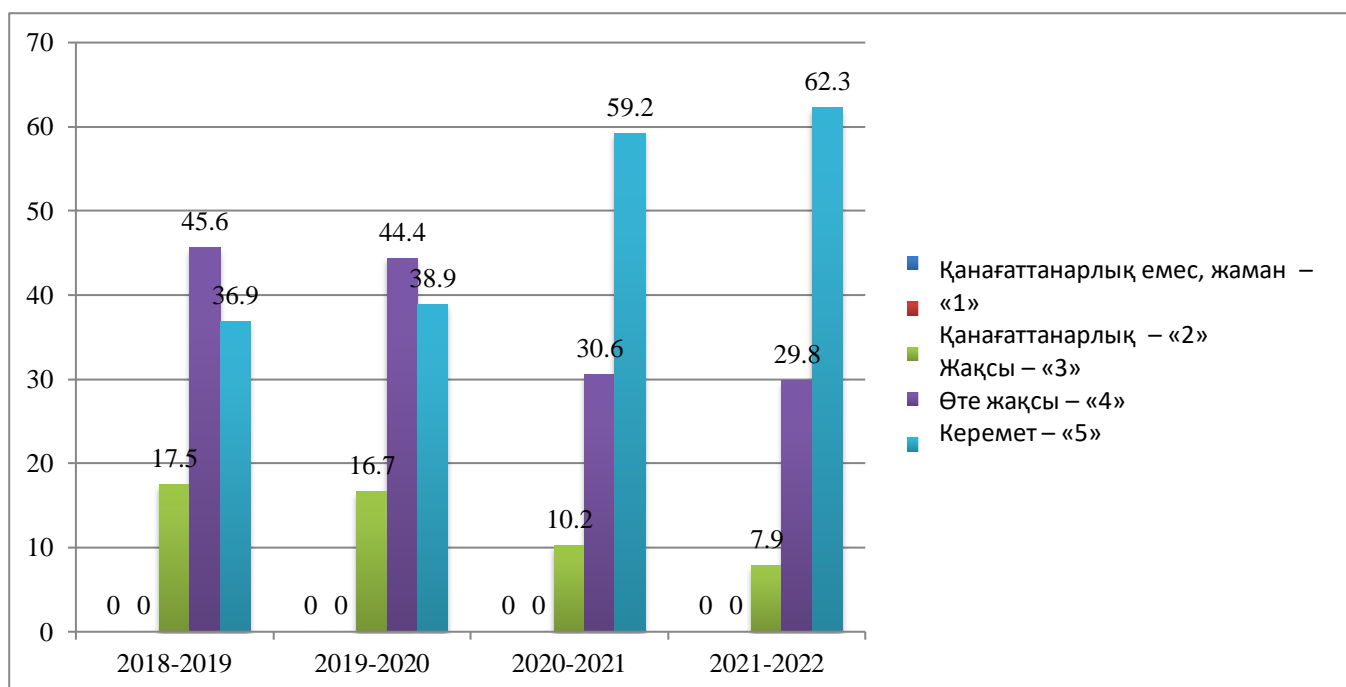

«Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына, оның ішінде қаржыландырылатын жобаларға қатысуға қолжетімділікті» докторанттардың көпшілігі 99,1% «керемет» деп, респонденттердің 0,9% «өте жақсы» деп бағалады.

6. Сіздің сұрауларыңызға университеттің жедел әрекет етуі

6-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	17,5	16,7	10,2	7,9
Өте жақсы – «4»	45,6	44,4	30,6	29,8
Керемет – «5»	36,9	38,9	59,2	62,3

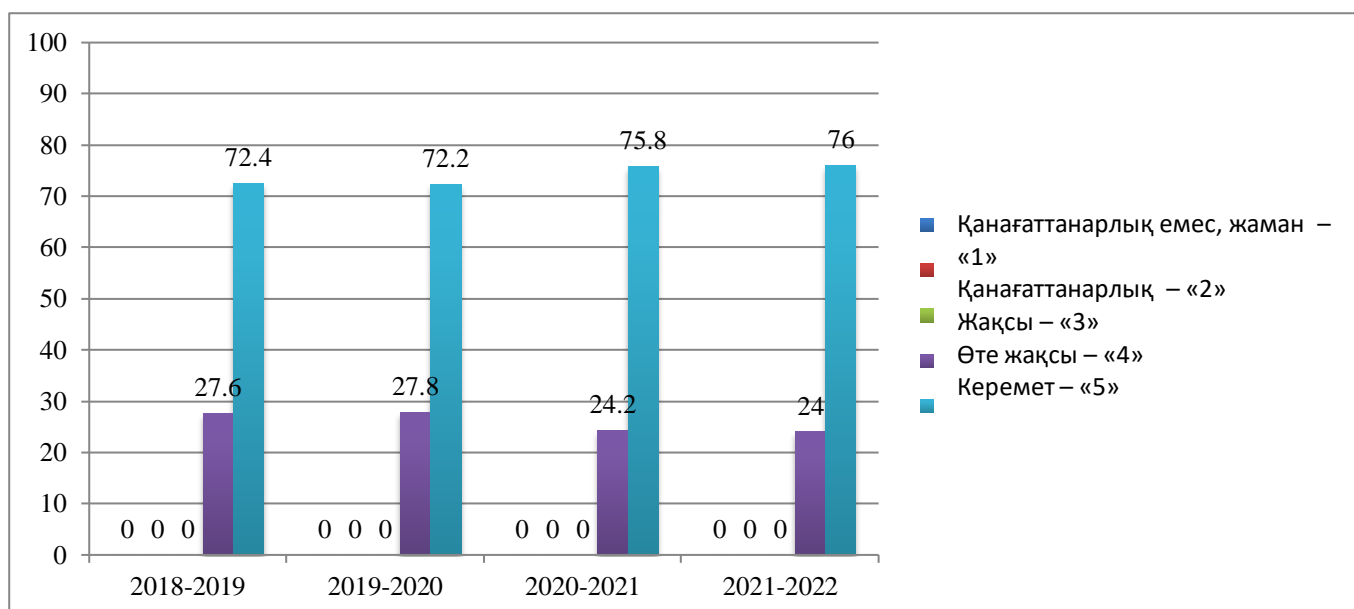

Респонденттердің көп бөлігі ЖОО-дан өз сұрауларына жауап алды: «керемет» - 49,3%, «өте жақсы» - 37,6%. Респонденттердің аз бөлігі – 13,1% «жақсы» деп бағалады. Университеттің докторанттардың сұраныстарына жедел әрекет етуі жоғары деңгейде деп айтуға болады. Білім алушылардың, оның ішінде докторанттардың нақты сұраныстары білім беруді, қоғамның әлеуметтік-экономикалық және әлеуметтік-мәдени салаларын одан әрі дамыту жолдарының көрсеткіші болып табылады. ЖОО-да оқу процесінде сұраныстарды зерттеу білім алушы тұлғасының қызметін анықтайтын субъективті факторларды талдауға, оның білім беру белсенділігінің сипатын сипаттауға, білім беру саласында да, одан тыс жерлерде де білім алушы тұлғасының жұмыс істеуі мен даму процестерін реттейтін тетіктердің қалыптасуын бақылауға мүмкіндік береді.

7. Университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс-шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігі, толықтығы мен дұрыстығы

7-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	27,6	27,8	24,2	24
Керемет – «5»	72,4	72,2	75,8	76

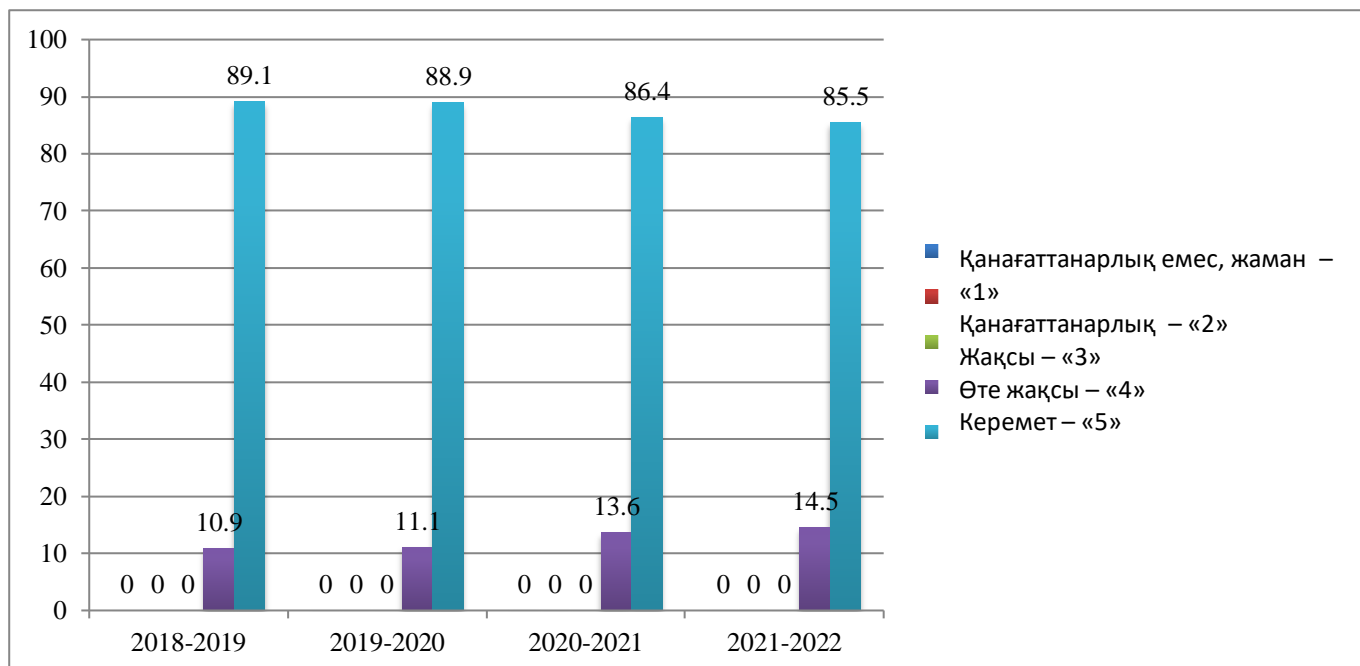

Респонденттердің 74,1% «керемет» жауабын таңдады. Жауаптардың салыстырмалы түрде аз саны «4» қатарынан таңдалды - жақсы - 25,9 %. Университетте және одан тыс жерлерде барлық білім алушылар үшін өткізілетін ғылыми іс – шаралар туралы ақпарат университет сайты арқылы және электрондық пошта арқылы ғылыми бөлімшелердің мекен-жайына-барлық кафедра меңгерушілеріне және білім алушылардың ғылыми жұмысына жауапты қызметкерлерге түседі. Демек, қанағаттанудың жеткіліксіз деңгейі докторанттардың келіп түскен ақпаратқа немқұрайлы қарауымен байланысты. Бұл болжам одан әрі зерттеу жүргізу кезінде нақтылауды қажет етеді.

8. Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастырудың және өткізудің жалпы деңгейі

8-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-
Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	10,9	11,1	13,6	14,5
Керемет – «5»	89,1	88,9	86,4	85,5

Шетелдік тағылымдама – докторантура бағдарламасының міндетті компоненті. Шетелдік тағылымдаманы ұйымдастыру және өткізу деңгейіне толық қанағаттанушылықты докторанттардың 87,5% – дан астамы, докторанттардың 12,5% - ы айтарлықтай қанағаттанушылықты көрсетеді. Алынған мәліметтер докторанттардың университетте шетелдік тағылымдамадан өтуін жоспарлау мен ұйымдастырудың жоғары деңгейін дәлелдейді.

Докторанттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес инновациялық технологиялармен және өндірістің жаңа түрлерімен танысу үшін ғылыми ұйымдарда және (немесе) тиісті салалардағы немесе қызмет аясындағы ұйымдарда, оның ішінде шетелде міндетті түрде ғылыми тағылымдамадан өту көзделеді.

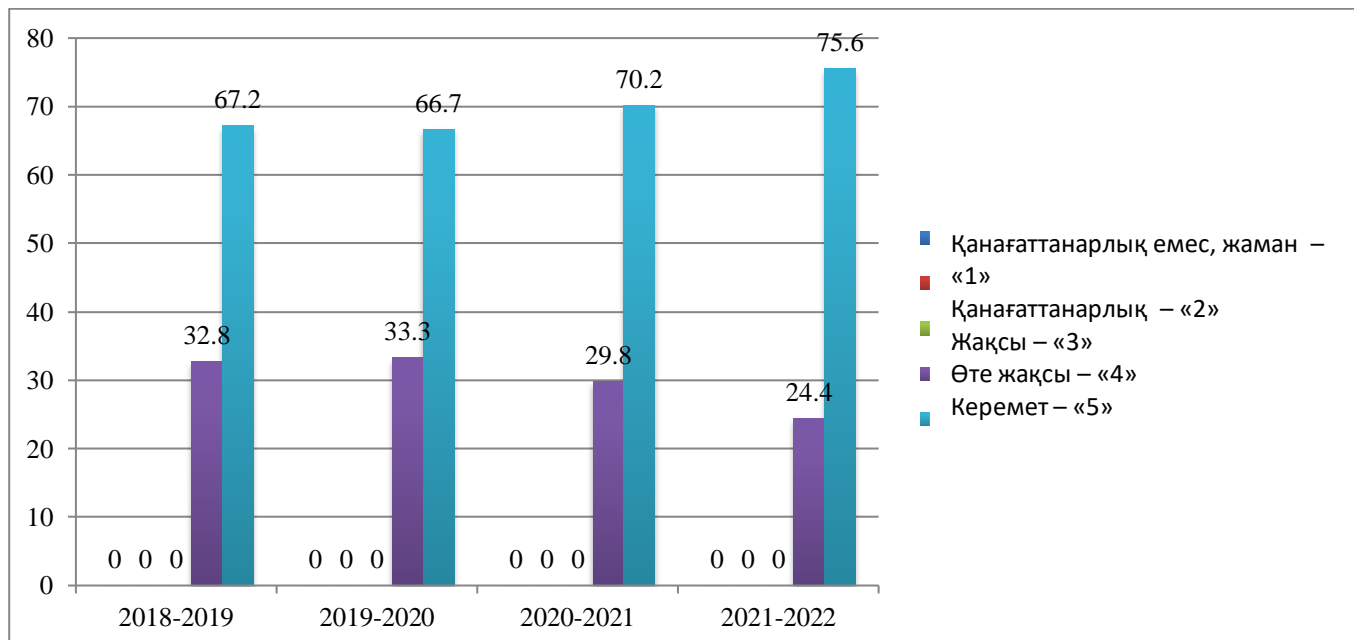
Алайда, коронавирус пандемиясына байланысты білім алушылардың шетелдік тағылымдамаларына шектеу енгізілгенге дейін докторанттар, әдетте, шетелдік университетте немесе ғылыми орталықта шетелдік ғылыми консультанттың жұмыс орны бойынша ғылыми тағылымдамадан өткенін атап өткен жөн. Пандемия енгізілгеннен кейін докторанттардың ғылыми тағылымдамалары қазақстандық ғылыми ұйымдарда немесе тиісті салалардың немесе қызмет салаларының ұйымдарында немесе қазақстандық және шетелдік жоғары оқу орындарында онлайн режимінде өтті.

9. Сіз үшін шетелдік тағылымдаманың нәтижелілігі

9-кесте

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Қанағаттанарлық емес, жаман – «1»	-	-	-	-
Қанағаттанарлық – «2»	-	-	-	-

Жақсы – «3»	-	-	-	-
Өте жақсы – «4»	32,8	33,3	29,8	24,4
Керемет – «5»	67,2	66,7	70,2	75,6

9 критерий бойынша докторанттар үшін шетелдік тағылымдаманың нәтижелілігі үшін докторанттар қойған бағалардың айтарлықтай жоғары деңгейі («5» басым) белгіленген. Яғни, докторанттар шетелдік практиканы аяқтағаннан кейін әлемдік ғылымның жаңа жетістіктерін меңгереді, ғылымның нақты саласында ғылыми, Кәсіби қызметтің практикалық дағдыларын қалыптастырады.

Сауалнама соңында респонденттерге оқу процесінің ұйымдастырылуын, оқу сапасын және университет қызметінің басқа бағыттарын бағалауды анықтау үшін осы сауалнамаға қосу қажет деп санайтын сұрақтар жасау ұсынылды. Келесі деректер алынды:

10-кесте. Докторанттардың сауалнама сұрақтарын толықтыру бойынша ұсыныстары.

1 курс	2 курс	3 курс
	Университеттің зертханалық базасы қанағаттандырады ма?; Аман есен қорғау шығару; Зертханаларды жабдықтау; Сұрақтар жоқ, бәрі сәйкес келеді	
	Оқушыларды әртүрлі іс-шараларда көпшілік ретінде қолдану, қажетсіз семинарларды,	Зерттеулерді орындау үшін ЖОО-ның материалдық-техникалық жабдықталуы

	кеңестерді және т. б. өткізу жиілігі	
Өзін-өзі бағалау	Жұмысқа орналастыру және практика бойынша	

** Докторанттардың жауаптары түпнұсқада берілген. Автордың емлесі мен тыныс белгілері сақталған*

Қорытындылар:

1. Жалпы сауалнама нәтижелері докторанттардың білім беру қызметтеріне қанағаттанушылығының жоғары дәрежесін көрсетеді, бағалау «жақсы» - 3 және «өте жақсы» - 5 балдары арасында өзгерді.

2. Ұсынылған диссертациялық зерттеу тақырыптарының өзектілігі докторанттардың ғылыми мүдделеріне толық сәйкес келеді - сұралғандардың 83,5% - ы «керемет», 16,5% - ы «өте жақсы» деп бағаланды.

3. Респонденттердің жауаптары ғылыми жетекшілердің кәсібилігі мен құзыреттілігін және диссертациялық зерттеуді дайындауды ұйымдастырушылық, әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету деңгейлерін бағалаудың күтілетін өзара тәуелділігін растады. Докторанттарды даярлау бағыттары бойынша университет ұсынатын ақпараттық ресурстар, тұтастай алғанда, диссертациялық зерттеулерді дайындау кезінде жеткілікті және қолжетімді: - 89,3% - ы «керемет» және 10,7% - ы «өте жақсы» деп бағалады. Ғылыми жетекшілердің кәсібилігі мен құзыреттілігін жоғары бағалайды: 100% толық қанағаттандырады және осы өлшемге барынша баға береді.

4. Диссертациялық зерттеу нәтижелерін апробациялау және жариялау мүмкіндіктерін: 57,5% - «керемет», 42,5% - «өте жақсы» деп бағалады.

5. Кафедралық ғылыми-зерттеу жобаларына қатысуға, оның ішінде қаржыландырылатындардың 99,1% толық қанағаттандырылды.

6. Университеттің ЖОО бойынша докторанттардың сұраныстарына жедел әрекет етуін бағалау кезінде бағалардың алшақтығы байқалады: докторанттардың 49,3% пікірі бойынша «керемет» деңгейде, 37,6% үшін – «өте жақсы» деңгейде, 13,1% үшін – «жақсы» деңгейде.

7. Респонденттер университетте және одан тыс жерлерде өткізілетін ғылыми іс – шаралар туралы ақпараттың қолжетімділігін, толықтығы мен дұрыстығын жеткілікті түрде жақсы бағалайды: сұралғандардың 74,1% - ы толық қанағаттандырылды, 25,9% - ы қанағаттандырылды.

8. Докторанттардың көзқарасы бойынша шетелдік тағылымдаманы ұйымдастыру мен өткізудің жалпы деңгейі – 87,5%. Шетелдік тағылымдаманың нәтижелілік деңгейін «керемет» - 69,9%, «өте жақсы» - 30,1% деп бағалады.

9. Оқу процесін ұйымдастыруды анықтау үшін сауалнаманы жақсарту, оқыту сапасын бағалау және басқа бағыттар бойынша докторанттардың ұсыныстары келесі бағыттар бойынша ұсынылған: докторанттардың университеттің зертханалық базасымен қанағаттану деңгейі; зерттеулерді орындау үшін

университеттің материалдық-техникалық жабдықталуы; жұмысқа орналастыру және практика.

Ұсынымдар:

1. Сапа менеджменті орталығы сауалнама сұрақтарын түзету үшін докторанттың ұсыныстарын қарастырсын.

2. Зерттеулерді орындау үшін университеттің материалдық-техникалық жабдықталуына назар аудару.